

Abstract. Sokolenko L. On the application of the theory of a straight line to solving problems of the school course of geometry. The article presents the types of problems whose solving is connected with the application of the theory of a straight line. The stages of work with these problems are highlighted and characterized during of the professional training of the mathematics teacher.

Keywords. The theory of a straight line, the problems of the school course of geometry, the professional training of the mathematics teacher.

Н.Л. Сосницька,
завідувач кафедри
вищої математики і фізики ТДАТУ,
доктор педагогічних наук, професор,
Мелітополь, Україна,
nsosnickaya19@gmail.com

МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року передбачає, що сучасна школа буде працювати на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі школа максимально враховує здібності, потреби та інтереси кожної дитини, на практиці реалізуючи принципи дитиноцентризму, інклюзивної теорії організації освітнього процесу [3]. Отже виникає логічна послідовність перетворень: нова школа потребує нового вчителя, який може стати агентом змін → суттєвих змін зазнає процес і зміст професійної підготовки майбутнього вчителя, спроможного працювати в інклюзивному освітньому середовищі [3-5].

Термін «інклюзія» відноситься до синонімічного ряду «гетерогенність». Гетерогенність і багатоаспектність розглядаються як значимі ресурси розвитку освіти. Під терміном «гетерогенність» розуміють відмінності, які існують між людьми відносно статі, віку, етнічної приналежності, релігії, здоров'я або інвалідності, специфічних ознак особистості тощо [1, 2, 7].

О. Грауман і М. Певзнер відзначають, що для побудови інклюзивного суспільства й освітнього середовища необхідно [1]: визнати гетерогенність як духовну цінність; використати гетерогенність як ресурс розвитку; навчитися взаємодіяти з нею.

Виходячи з цих концептуальних положень, виникає необхідність розробки моделі професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзії, що дозволить удосконалити педагогічну діяльність на засадах гетерогенності.

У пошуку й обґрунтуванні інструментів розробки і механізмів реалізації цієї моделі ми виділяємо низку методологічних підходів: аксіологічний, культурологічний, полікультурний, компетентностний, особистісно орієнтований, здібнісно орієнтований (Capability Approach - наближення до здібностей і схильностей). Ці підходи реалізуються в площині методологічних принципів: доступності освіти для усіх учнів, гуманізму, толерантності, культуродоцільності, діалогу і взаємодії культур, етнопсихологізації, етнопедагогізації, полілінгвізму, персоніфікації, конгруентності, гетерогенності. Унікальність і самодостатність кожного з підходів та принципів дозволяє через їх призму одночасно досліджувати і будувати інклюзивну практику як цілісну систему і сукупність підсистем та функцій. У визначенні суті, цілей, характеру, принципів, механізмів і основ побудови й руху інклюзивної теорії та практики вказані підходи та принципи виступають методологічним підґрунтям [6].

Така модель професійної підготовки має забезпечувати розвиток у майбутніх вчителів полідіменсиального (багатоосьового) мислення, оскільки вони на практиці стикатимуться не з певним видом гетерогенності, а з групами й організаціями, що відображають різні аспекти: обмежені фізичні можливості, мовні проблеми, культурні відмінності, соціальне неблагополуччя, обдарованість тощо.

Індикаторами розробки змісту професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзивного освітнього середовища є такі: відображення в нормативно-правових документах освітньої політики; збільшення кількості вчителів-практиків, що займаються науково-педагогічними дослідженнями інклюзивного освітнього середовища; наявність варіативних навчальних планів, розроблених на принципах інклюзивної освіти; зміна орієнтирів в освіті (зрушення парадигм) – гуманізація, інклюзія, полікультурна освіта, інтеграційна освіта, інноваційна освіта, постнекласична освіта (ціннісні, полікультурні аспекти); інновації в освіті: входження в єдиний освітній простір – інклюзивне освітнє середовище; потреба змін у змісті освіти з орієнтацією на багатоманітність; орієнтація на освіту як на життєву цінність; багатоманітність як духовна цінність; ознайомлення з науковою термінологією: інклюзія, гетерогенність, багатоманітність, менеджмент багатоманітності тощо.

Запропонована модель професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзії дозволяє в методологічному аспекті здійснити перехід від теорії до практики творчої професійної діяльності: вміти самостійно аналізувати різні педагогічні явища та методичні ситуації, бачити причини як успіхів, так і недоліків; знаходити нові шляхи, форми та методи, які сприяють удосконаленню освітнього процесу; передбачувати результати своєї діяльності; прогнозувати застосування методів та засобів навчання й

виховання, які дозволяють ефективно досягти мети навчання; проводити дослідницьку роботу.

Література

1. Грауман О., Певзнер М.Н. Гетерогенность как педагогическая проблема. *Инклюзивное образование: проблемы и перспективы*: сб. науч. трудов по материалам междунар. науч.-прак. конф. *Сетевое взаимодействие университетов с социальными партнерами в области инклюзивного образования: международный и региональный аспект* (Великий Новгород, 19-21 мая 2014 г.). Великий Новгород, НовГУ им. Ярослава Мудрого. 2014. С. 6–13.

2. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб. [Тоні Бут]; пер. з англ. К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190 с. ULR: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/264/> (дата звернення 22.09.2018)

3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року. ULR: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ (дата звернення 22.09.2018)

4. Кремень В.Г. Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 8–15.

5. Нова українська школа: poradnyk dlya vchytelya / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. ULR: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення 22.09.2018)

6. Сосницька Н.Л. Концептуальна модель науково-педагогічних досліджень інклюзивних процесів. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 2. С. 93–103.

7. Сунцова А.С. Теории и технологии инклюзивного образования: [учеб. пособие]. Ижевск: Изд-во «Удмуртский университет», 2013. 110 с.

Анотація. *Сосницька Н.Л. Модель професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзії.* Автором обґрунтовано необхідність розробки моделі професійної підготовки майбутнього вчителя в рамках реалізації принципів дитиноцентризму, інклюзивної теорії організації освітнього процесу. Визначено методологічне підґрунтя пошуку й обґрунтування інструментів розробки і механізмів реалізації цієї моделі, особливістю якої є розвиток у майбутнього вчителя полідіменсиального (багатоосьового) мислення. Зазначено індикатори розробки змісту професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Ключові слова. *Нова школа, модель, професійна підготовка, майбутній вчитель, інклюзія.*

Abstract. Sosnitskaya N. Model of professional training of the future teacher in the conditions of inclusion. The author substantiates the necessity of development of model of professional training of future teachers in the framework of the principles of child-centrism, inclusive theory of organization of educational process. The methodological background of the search and substantiation of development tools and mechanisms of realization of this model, the peculiarity of which is the development of a future teacher of polydimensional (multi-axial) thinking, is determined. Indicators of development of the content of the future teacher's professional training under the conditions of the inclusive educational environment are represented in this article.

Keywords. New school, model, professional training, future teacher, inclusion.

Д.Я. Требенко,

кандидат фізико-математичних наук, доцент,
НПУ ім. М.П. Драгоманова,
Київ, Україна,
d.trebenko@npu.edu.ua

О.О. Требенко,

кандидат фізико-математичних наук, доцент
НПУ ім. М.П. Драгоманова,
Київ, Україна,
trebenko@npu.edu.ua

М.С. Антошків,

аспірант
НПУ ім. М.П. Драгоманова,
Київ, Україна,
m.s.antoshkiv@npu.edu.ua

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Концепція Нової української школи принципово змінює цілі та зміст загальної середньої освіти. Серед ключових компонентів Концепції – сучасне освітнє середовище, педагогіка партнерства, орієнтація на потреби учня, новий зміст освіти, спрямований на формування компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.

На нашу думку, реалізація положень Концепції може бути найповніше здійснена в умовах змішаного (комбінованого) навчання, під яким розуміємо “цілеспрямований процес здобування знань, набуття умінь і навичок, засвоєння способів пізнавальної діяльності суб’єктами навчання та розвитку його творчих здібностей на основі комплексного і систематичного використання традиційних, інноваційних педагогічних технологій та інформаційно-комунікаційних технологій навчання за принципами взаємного доповнення з метою підвищення якості освіти” [1].